

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **A.**, zastúpenej **G.**, proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ulica 29. augusta č. 8, Bratislava, za účasti **M.**, o neprávom vyplatenú sumu 16 770,- Sk, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2008, č.k. 25Sd/130/2008-21, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 11. decembra 2008, č.k. 25Sd/130/2008-21 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd potvrdil rozhodnutie odporkyne č. X. z 2. apríla 2008, ktorým podľa § 110 zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „zák.č. 100/1988 Zb.“) a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zsp“) uložila povinnosť navrhovateľke ako príjemcovi dávky a organizácii **A.M.** spoločne a nerozdielne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 16 770,- Sk do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, lebo nesplnením riadnej ohlasovacej povinnosti a vedomým prijímaním dávky vyplatenej neprávom (vo vyššej výmere) príjemca dávky spôsobil, že sa dávka poskytla neprávom (vo vyššej výmere ako patrila) v dobe od 22.1.1992 do 21.6.1992. Rozhodnutie odporkyne krajský súd potvrdil, lebo dospel k záveru, že navrhovateľka ako príjemca dávky svoju ohlasovaciu povinnosť nesplnila, a preto nesie zodpovednosť za vznik preplatku. O skutočnosti, že navrhovateľka ako poberateľka vdovského dôchodku pracovala od 6.1.1992 do 28.2.1993 u **M. š.p. M.**, sa odporkyňa dozvedela až z jej žiadosti o starobný dôchodok, ktorá bola odporkyňi doručená dňa 3.3.2001. Vyslovením zodpovednosti vrátiť neprávom vyplatenú dávku, resp. jej časť, však nie je dotknutá zodpovednosť i zamestnávateľskej organizácie.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka, zastúpená advokátom JUDr. J., v zákonnej lehote odvolanie domáhajúc sa jeho zrušenia. Odôvodnila ho pochybeniami krajského súdu, ktorý sa pri rozhodovaní dôsledne neriadil právnymi názormi Najvyššieho súdu SR, ktorý už v minulosti o otázke vrátenia vyplateného vdovského dôchodku rozhodoval. V ďalšom vzniesla námietku premlčania. Podľa jej názoru rozhodovanie odporcu a následné preskúmanie jeho rozhodnutí súdmi nespôsobuje prerušenie plynutia premlčacej lehoty, a preto je toho názoru, že odporca môže žiadať vrátenie preplatku na vdovskom dôchodku maximálne 10 rokov spätne, t.j. do 2.4.1998. Preto sa mal krajský súd pri preskúmaní rozhodnutia z 2.4.2008 zaoberať aj touto skutočnosťou. Napadnuté rozhodnutie odporcu a napadnutý rozsudok súdu považuje za rozhodnutia vydané v rozpore so zákonom. Právny zástupca navrhovateľky si uplatnil náhradu trov konania.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že navrhovateľka neuviedla žiadne nové rozhodné skutočnosti, ktoré by mali vplyv v uvedenej právnej veci a všetky námietky, ktoré uviedla v odvolaní, už boli v súdnom konaní preskúmané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo. O odvolaní rozhodol bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Predmetom preskúmania bolo rozhodnutie odporkyne z 2. apríla 2008, ktorým uložila navrhovateľke a spoločnosti M. a.s. M. povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok (jeho časť) v celkovej sume 16 770,- Sk do 30 dní od doručenia rozhodnutia. Preplatok na dôchodku navrhovateľky mal vzniknúť tým, že navrhovateľka „neohlásila“ do ôsmich dní, že dňa 22.6.1992 nastúpila do pracovného pomeru u zamestnávateľa M. a.s. M.

Zákon č. 100/1988 Zb. stanovuje subjektom zúčastneným na sociálnom zabezpečení viaceré povinnosti, ktorými majú byť dosiahnuté jeho ciele a úlohy. Zákon povinnosti v rámci systému sociálneho zabezpečenia nielen ukladá, ale ich dodržiavanie aj primerane vynucuje, ak určitý subjekt svoje povinnosti neplní alebo porušuje. Prijemca dávky je podľa § 106 ods. 1 zák.č. 100/1988 Zb. povinný písomne ohlásiť príslušnému orgánu sociálneho zabezpečenia do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku,

jej výšku a výplatu. Ak nesplnil niektorú jemu uloženú povinnosť, prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere ako patrila, alebo vedome inak spôsobil, že dávka alebo jej časť sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä vtedy, keď nesplnil ohlasovaciu povinnosť, dávku vylákal alebo zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť (§ 107 ods. 1 zák.č. 100/1988 Zb.).

V odvolacom konaní nemohlo zostať nepovšimnuté, že v osobnom dotazníku založenom v administratívnom spise odporkyne, v kolónke označenom „Prehľad predchádzajúcich zamestnaní“ dňa 25.2.1993 navrhovateľka uviedla, že v období od 5.3.1982 do 28.2.1993 pracovala v organizácii Z. ako skladníčka.

Z obchodného registra, ktorý je verejne prístupným registrom, odvolací súd zistil, že organizácia, ktorej odporkyňa uložila povinnosť spoločne a nerozdielne vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok M., IČO: X. bol do obchodného registra zapísaný až dňa 1.11.1993. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 27 Cb -24K 42/96, 24K 291/98 bol na majetok dlžníka vyhlásený konkurz. Za správcu majetkovej podstaty súd určil JUDr. P., advokáta, H. Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 27-24K 42/96-650 zo dňa 28.11.2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 30.1.2007, bol zrušený konkurz na majetok úpadcu M., IČO X. a JUDr. P. bol zbavený funkcie správcu konkurznej podstaty. Dňa 25.10.2008 bol z obchodného registra vymazaný.

V prejednávanej veci odporkyňa odôvodnila svoje rozhodnutie resp. rozhodnutia vydané počnúc rozhodnutím z 23.4.2001, ktoré boli na základe podaných opravných prostriedkov zrušené a boli vrátené odporkyňi na nové konania tým, že navrhovateľka včas nenahlásila vstup do pracovného pomeru a jej zamestnávateľ spolu so samotným oznámením do pracovného pomeru nenahlásil ani hrubý zárobok pre krátenie s príjmom zo zárobkovej činnosti.

Nemožno spochybniť skutočnosť, že právny nástupcovia pôvodného zamestnávateľa príjemkyne dávky cca od roku 1982, t.j. Z., uzatvárali so svojimi zamestnancami nové pracovné zmluvy, ani skutočnosť, že preberali aj administratívnu agendu pracovnoprávných

vzťahov, financovanie a vykonávanie nemocenského poistenia, nemocenského zabezpečenia a dôchodkového zabezpečenia podľa zák. č. 274/1994 Z.z. o sociálnej poisťovni.

So zistením krajského súdu o dobe trvania pracovného pomeru navrhovateľky u organizácii M. od 22.1.1992 do 28.2.1993, vzhľadom na zápis tejto právnickej osoby do obchodného registra, sa odvolací súd nemohol stotožniť. Z doteraz vykonaného dokazovania a z odporkyňou predloženého administratívneho spisu nie je zrejmé, konkrétne u ktorého zamestnávateľa a kedy navrhovateľka pracovala. Odvolací súd sa u uvedených dôvodov nestotožnil ani s názorom odporkyne o porušení ohlasovacej povinnosti ďalšieho vstupu do pracovného pomeru, resp. následnú zmenu zamestnávateľa.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nedostatočne zistil skutkový stav. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. h) a ods. 2 OSP zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu bude vykonať vo veci nové dokazovanie podrobným vypočutím navrhovateľky a zadovážiť si kompletný administratívny spis odporkyne. V administratívnom spise pripojenom k súdnemu spisu nie je založená žiadosť o starobný dôchodok a listiny s tým súvisiace. Odvolací súd je toho názoru, že práve zo žiadosti o starobný dôchodok bude môcť súd bezpochybne zistiť, u ktorého zamestnávateľa pracovala navrhovateľka v jednotlivých obdobiach jej pracovného pomeru. T.j. zistiť, či u organizácii M. skutočne pracovala už od 22.1.1992 do 28.2.1993. Doplnenie dokazovania v naznačenom smere nebude mať vplyv na už právoplatné rozhodnutie voči organizácii M., ktorý preskúmané rozhodnutie prevzal 10.4.2008 a nepodal proti nemu opravný prostriedok. Úlohou krajského súdu bude vypočítať k doplneným zisteniam aj účastníkov konania. Z vyjadrenia navrhovateľky musí byť preukázaný druh jej práce a miesta výkonu práce počnúc rokom 1982, konkrétne či pokračovala vo vykonávaní rovnakého druhu práce a na tom istom mieste výkonu práce.

Až na základe takto doplneného dokazovania a zistenia skutkového stavu veci bude možné o opravnom prostriedku navrhovateľky proti rozhodnutiu odporkyne č. X. z 2. apríla 2008 rozhodnúť a posúdiť, či možno od navrhovateľky spravodlivo požadovať splnenie ohlasovacej povinnosti.

V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. júna 2010

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková